

Records d'un turisme incipient

LES POSTALS CHINCHILLA A TORREDEMBARRA
(ANYS 50/60)

Joaquim Nolla Aguilà

Qui de nosaltres no ha comprat mai una postal? per enviar a la família?, per recordar el lloc que vàrem visitar? Tot passejant per un lloc turístic no ens sorprendrà veure-hi postals de l'indret.

Allarg del segle XX ha estat habitual trobar-nos imatges de cada localitat arreu, als quioscs, als estancs, als hotels, als càmpings, etc. Presentades en els característics expositors giratoris, eren un dels béns més preuats, i barats, que tot turista s'emportava cap a casa. Avui dia, amb el desenvolupament dels dispositius mòbils, que permet fabricar-nos les nostres imatges i enviar-les en segons a l'altra banda del món, ja no és tan habitual. De fet, no en trobem en tants llocs i moltes d'elles, ja no són fotografies del municipi, són imatges de mons paradisiacs, que remetent a llocs llunyans i idíl·lics als qual s'afegeix el nom de la localitat on estan a la venda.

La nissaga "Chinchilla", fotògrafs tarragonins de renom, van ampliar el seu negoci d'estudi fotogràfic a partir dels anys 60 cap al món de les postals. Amb un turisme incipient però ja nombrós, i com que molts dels visitants no disposaven d'una càmera de fotografiar, van detectar un possible mercat i treballaren la tècnica de les postals.

Ramon Segú Palau, acompanyat del seu fill, Ramon Segú Chinchilla, a cavall d'un sidecar cercaren per tota la costa tarragonina, des del Vendrell fins a l'Ametlla de Mar, aquella imatge (de postal) que després poguessin vendre. La platja, el sol, les instal·lacions hoteleres, alguns retrats de pescadors, etc. centraren moltes de les seves captures, tot buscant un equilibri entre modernitat i tipisme propi de l'època.

Els darrers anys a Torredembarra, igual que en d'altres poblacions, hi ha hagut molt d'interès per tal de recuperar imatges històriques de la vila.

D'una banda, s'han publicat diversos treballs on les fotografies antigues s'han contextualitzat i han servit per tal d'analitzar els canvis socials i urbanístics ⁽¹⁾ i, d'altra banda, hi ha una pàgina al Facebook *Torredembarra en fotos* on s'han recuperat moltes imatges antigues.

Ara bé, en general, les publicacions han menystingut el valor històric i complementari de les postals i solament s'han publicat les dels primers anys del segle XX atès que no n'hi havia d'altres. De fet, com a norma habitual, la targeta postal generalment és estudiada de manera complementària a les grans obres de la fotografia. És curiosa aquesta discriminació de les postals envers les fotografies històriques, com si es considerés que les imatges de postal no fossin tan realistes i, per tant, que la informació històrica i antropològica proporcionada no es pogués tenir en compte. Si bé és cert que en alguns casos poden ser imatges retocades, en general les considerem un document gràfic prou interessant per a mostrar-nos com era el nostre poble, els nostres carrers, els nostres monuments i, especialment vàlides, per a estudis d'urbanisme. Fins i tot, en alguns casos, es poden utilitzar com a documents de denúncia ja que alguns dels elements patrimonials que hi veiem ja no hi són avui dia.

Quan mirem fotografies/postals, com les que aquí presentem, què hi veiem? Tenen interès històric? Quina és la informació que podem extreure'n? Què ens diuen? De ben segur que de respostes n'hi podrien haver moltes i totes serien vàlides. Sens dubte, les fotografies/postals són fonts d'informació molt preuades, de vegades per la imatge en si mateixa i, en d'altres ocasions, com a complement i testimoni de la història. Tot dependrà de què mirem i què hi cerquem.

Ens consta que els Chinchilla van fer centenars de fotografies de Torredembarra, de fet al fons Chinchilla conservat a Centre d'Imatges de Tarragona/l'Arxiu de l'Ajuntament de Tarragona⁽²⁾ n'hi ha més de 170. Moltes d'aquestes, i d'altres que no hi ha en el fons, van passar a ser postals, però malauradament, solament se n'han conservat 24 que són les que presentem en aquest treball.

¹A Torredembarra en tenim tres clars exemples molt reeixits: *Imatges per recordar. Torredembarra 1900-1975*, de Carme Miquel, Jordi Juan Ciuró, Roser Guasch, Àngela Llorach i Francesc Pujol (Ed. Ajuntament de Torredembarra. Patronat Municipal de Cultura i Centre d'Estudis Sinibald de Mas, 2002), Torredembarra. *Recull gràfic 1870-1975*, de Xavier Garcia i David Morlà (Ed. Efadós, 2009) i *Les fotos parlen. Baix a Mar. Torredembarra (1950-1970)* de Gabriel Comes Nolla (Ed. Gabriel Comes, 2017).

²<http://www.tarragona.cat/patrimoni/fons-documentals/arxiu-municipal-tarragona/presentacio/seccions/centre-dimatges-de-tarragona-cit>.

La relació de la família amb Torredembarra va ser molt estreta, tant pel seu negoci de postals, com per ser durant molts anys els fotògrafs que cobriren els actes protocol·laris i festius; en destaquem els Premis de Periodisme Mañé i Flaquer i els festivals de “El Baül de la Abuelita” (3). Així mateix, també van ser els fotògrafs de moltes de les bodes i batejos celebrats a la vila.

EL FONS D'IMATGES CHINCHILLA.

L'octubre de l'any 2013, Ramon Segú Chinchilla va cedir el fons fotogràfic al Centre d'Imatges de Tarragona/L'Arxiu de l'Ajuntament de Tarragona. Prop d'un milió de fotografies en diversos suports (vidre, negatius, positius) i centenars de postals.

El fundador de la saga va ser Gerard Chinchilla Berenguer. Un dels pioners de la fotografia a Tarragona. L'any 1913 va obrir el seu establiment al número 17 del carrer de Julià Nogués, actual carrer de Sant Francesc. Durant la Guerra Civil (1936- 1939), el primer estudi es va veure afectat pels bombardejos de l'aviació franquista i es va haver de traslladar al número 75 de la Rambla Nova. Les filles de Gerard Chinchilla, la Mercè i la Paquita, també col·laboraven en les tasques del negoci familiar. A més, la Paquita va contreure matrimoni amb Ramon Segú Palau, que de molt jove hi havia entrat a treballar d'aprenent i on hi va continuar desenvolupant la professió. Posteriorment, Ramon Segú Chinchilla, nascut el 1948, fill del Ramon i la Paquita, representarà la tercera generació d'aquesta línia de fotògrafs professionals que mantindrà l'establiment en actiu fins a l'any 2004, és a dir, durant més de 90 anys. A l'edat de quinze anys, durant les vacances escolars de l'any 1963, Ramon Segú Chinchilla es va iniciar en les tasques pròpies de l'ofici del fotoperiodisme, professió que exercirà al llarg de més de 30 anys per a mitjans escrits com *Diario Español* (després *Diari de Tarragona*), *El Correo Catalán*, *Tele/Expres* o *El Noticiero Universal*, o també directament per a les agències *Europa Press*, *Fiel* i *EFE*. D'altra banda, a més a més d'una extensa producció de postals i dels encàrrecs de fotografia d'estudi i de reportatge social, el fotògraf tarragoní també va col·laborar amb revistes de turisme i de viatges.

³ Aquestes van ser dues de les activitats més importants que va emprendre el Centre d'Iniciatives Turístiques: «El Baül de la Abuelita» i el Premi Nacional de Periodisme Joan Mañé i Flaquer. Per a conèixer més les activitats veure: C.I.T. Memòries d'un president. Manuel Crehuet i Julià (p. 13-22). Recull de Treballs, 4. (1996) Centre d'Estudis Sinibald de Mas. <http://www.raco.cat/index.php/RecullTreballs/article/view/138138/188858>

Des de bon principi, van combinar les fotografies d'estudi, il·luminades amb llum artificial, amb les fotos d'exterior. A partir dels anys 60, molts dels seus retrats familiars els feren en espais naturals reflectint, en certa manera, la vida de les famílies. És també, a partir dels anys 60 quan la fotografia i la imatge de postal comencen a marcar un nou camp de treball en el qual els Chinchilla passarien a ser-ne els pioners, les postals.

BREU HISTÒRIA DE LES POSTALS O TARGETES POSTALS.

Les primeres targetes postals van sorgir l'any 1869 a Àustria. Els inventors van ser Emmanuel Alexander Herman, professor d'economia, i Heindrich Von Stephan, director General de Correus. Van convèncer a les autoritats dels avantatges econòmics que representaria la seva circulació a través de correus.

Era una targeta amb el segell imprès, sense cap imatge ni il·lustració, coneguda com a *enter postal*. L'any següent es començaren a editar en diversos països europeus. Posteriorment es posa en circulació la postal privada, que va facilitar la correspondència comercial incorporant imatges i/o dades de l'emissor. Aviat el seu ús es va popularitzar, generant de retruc una important indústria editorial.

A l'Exposició Universal de París, l'any 1889, amb motiu de la commemoració del centenari de la Revolució Francesa, es va editar una postal amb la imatge de la Torre Eiffel, que hom considera la primera targeta postal turística. La primera que es coneix a Espanya és de l'any 1892, es coneix amb el títol "*Recuerdo de Madrid*". La postal més antiga que es coneix a Catalunya és una de Barcelona amb quatre vinyetes de la ciutat que va ser escrita el 19 de desembre de 1894 i editada per l'empresa d'arts gràfiques Hauser i Menet, el primer establiment que va editar i imprimir targetes postals il·lustrades. Seguint les seves passes es fundà la casa Thomas que competí amb ells en quantitat i qualitat.

Les primeres postals de Torredembarra són de primers del segle XX. Molts dels fotògrafs/editors catalans que feren postals a principis de segle també passaren per Torredembarra: Àngel Toldrà Viazo (ATV), J. Vila, W. Yagüe i, especialment Josep Thomas Bigas, del qual en tenim més d'una desena ⁽⁴⁾.

⁴ Algunes d'elles publicades al llibre *Torredembarra. Recull gràfic 1870-1975*, de Xavier Garcia i David Morlà (Ed. Efados, 2009).

L'auge de la targeta postal fotogràfica, es va produir a finals del segle XIX, gràcies a l'aposta dels fotògrafs i els avenços tecnològics de les impremtes que permeteren reproduir adequadament les fotografies amb imatges molt realistes. Es van començar a editar postals de les principals vistes i monuments de les ciutats amb tirades molt grans i a preus molt assequibles, la qual cosa fomentà que turistes i col·leccionistes les adquirissin massivament. Amb alts i baixos, aquest col·leccionisme ha perdurat al llarg del temps. A Catalunya tenim el Cercle Cartòfil de Catalunya, fundat els anys 80 del segle passat, que promou l'estudi i la difusió de les postals, editant des de l'any 1984 l'única publicació espanyola especialitzada en postals, la Revista Cartòfila. Així mateix, aquests col·leccionisme és ben viu a prop nostre tant a la plaça del Castell de Torredembarra, els dissabtes tarda, com al Pla de la Seu de Tarragona, els diumenges al matí, ambdós punt de trobada de col·leccionistes.

L'any 1906, la “*Dirección General de Correos y Telégrafos*” del Ministeri de Governació Espanyol autoritza el que s'anomena revers dividit i que consisteix en dividir l'espai del revers per posar en un costat el text i en l'altre l'adreça, tal i com es fa en les postals actuals.

A partir de la segona meitat de segle, les postals es popularitzen tant a Espanya com a Catalunya per un incipient turisme nacional i estranger. De fet, aquest impuls va ser propiciat per la Subsecretaria de Turismo, del Ministerio de Información y Turismo, amb lemes com: «*Bellezas de España*» o «*España es diferente*». La propaganda turística necessitava mostrar una Espanya moderna, però sense renunciar al seu tipisme. Les necessitats d'aquesta indústria van propiciar que molts fotògrafs reconeguts com Francesc Català-Roca, Ramón Dimas i Francisco Ontañón dediquessin part important del seu temps a realitzar reportatges pensats per a ser publicats en postals, cartells i llibres relacionats amb el turisme. Així mateix, diverses empreses editorials com Destino i Escudo de Oro a Barcelona i Edicions Arribas a Saragossa aprofitant l'auge del turisme i el costum turístic d'enviar postals a familiars i coneguts des del lloc de destinació durant els anys 60, van créixer molt ràpidament passant a dominar el mercat. A banda de les temàtiques clàssiques com els monuments i paisatges, n'introdueixen d'altres més vinculades al turisme com la gastronomia i les festes populars.

Un altre canvi important a considerar va ser el Reglament del Servei del Dipòsit Legal aprovat per Decret de 23 de desembre de 1957 el qual va

regular que, a partir d'aquesta data, totes les postals haurien de portar a la part posterior, després del número del Dipòsit legal, l'any d'edició o, si més no, una xifra romana, prenent com a any zero, precisament l'any 1957. És a dir, si la postal porta "I", la imatge va ser impresa el 1958, "V" seria 1962, o "X" 1967. Aquesta normativa ens permet avui dia datar amb exactitud quan van ser preses les imatges a partir de l'any 1958, cosa que no podem fer amb les postals anteriors. Tot i així, remarcuem que algunes de les impreses a partir de l'any 1958 tampoc porten cap referència de l'any d'edició.

LES POSTALS CHINCHILLA.

Com s'ha comentat anteriorment, cap a finals dels anys 50 del segle passat, els Chinchilla van veure una nova oportunitat de negoci amb les postals. En les fotografies de postals, en les quals varen esser especialistes, la llum adquiria una gran importància, ja que el resultat de les imatges en depenia en gran mesura. Les millors llums eren de bon matí, a causa d'una gran lluminositat, encara una mica tènue, i la d'última hora, que permetia una gran calidesa i, per tant, sensació de proximitat. Les millors estacions de l'any eren la primavera i l'estiu. A banda de les qüestions tècniques com el domini de la llum i l'enquadrament, la temàtica va ser molt important. Sense descurar l'art, l'important era el missatge. Què podia interessar vendre i quins serien els gustos del possible comprador? No hem d'oblidar que darrere d'una fotografia pensada per a ser postal hi havia una imatge que havia d'agradar i incentivar-ne la seva compra. Sens dubte, en un lloc costaner com Torredembarra la platja i el seu entorn era el que calia vendre. Predominen les imatges idíl·liques de la platja amb determinats enquadraments i temàtiques: les dones amb vestit de bany que remetien a composicions clàssiques de la història de la pintura, els nens jugant a la sorra, les barques varades, les edificacions a primera línia de la costa amb algun dels nous hotels que es van edificar per tal de garantir una bona estada als turistes. Tot plegat, un conjunt de postals que transmetien el necessari per atreure turistes, no gaire lluny del que encara es ven avui dia: sol, platja i natura.

Al començament les postals les feien en blanc i negre i algunes acolorides a mà, fins l'arribada de la imatge en color cap a finals dels anys 60. Com sempre havien fet, treballaven amb les millors càmeres que hi havia al mercat, copat aquells anys per les òptiques alemanyes. La major part de postals foren preses amb la càmera Super IKonta de la fàbrica Zeiss Ikon

instal·lada a Stuttgart ⁽⁵⁾. Per a fer les postals utilitzaven negatius de 9 x 13 o 9 x15 mil·límetres que els permetia imatges de mig o gran format i obtenir un major detall a les fotografies. Fotografies generalment horitzontals si volien capturar el paisatge i verticals quan retrataven monuments per tal de remarcar l'alçada i ressaltar els detalls.

Un punt a tenir en compte era si en la mateixa postal impresa, generalment de 10 x15 cm, es volia situar un sola imatge o combinar-ne vàries i, al mateix temps, imprimir-ne el nom del lloc.

Per tal d'imprimir i distribuir les postals, registraren la marca: *TRABAJOS Y ARTÍCULOS FOTOGRÁFICOS CHINCHILLA*, i la seu social remeté a la botiga que tenien a Tarragona, carrer Generalísimo, 75 (actualment Rambla Nova). El més habitual era que ells mateixos imprimissin les postals i mitjançant un distribuïdor les repartissin en els establiments acordats. Excepcionalment, alguna vegada venien les imatges a alguna altra editorial que feia el seu propi negoci de distribució ⁽⁶⁾.

Càmera Super IKonta de Ramon Segú. Cedida a l'Arxiu. Ajuntament de Tarragona.

Fotòmetre utilitzat pels Chinchilla. Cedit a l'Arxiu. Ajuntament de Tarragona.

⁵ Per a conèixer més la història de l'empresa i la càmera veure: <https://anfluquefoto.wordpress.com/2013/06/15/ikophot/> (2017)

⁶ Agraïm la informació donada per elaborar el treball de Ramon Segú Chinchilla. A banda de les característiques tècniques de la fotografia i el treball d'impressió i difusió de les postals, la conversa derivà cap al record de molts torrencs amb els quals avui dia encara manté contacte.

LES POSTALS DE TORREDEMBARRA (ANYS 50-60).

Repassant les postals, el primer que ens sorprèn és que totes siguin de Baix a Mar i Els Munts, exceptuant l'Arc de Barà (que no pertany a Torredembarra). Així com les postals dels autors de principis de segle incloïen imatges del patrimoni històric (Castell, església, portals i nucli antic), els Chinchilla se centren en capturar imatges de la platja i del roquer (el mercat estava molt clar).

En total són 24 postals que es corresponen amb 38 fotografies. D'aquestes 24, quatre postals són postals combinades amb quatre imatges, una altra amb cinc imatges i, finalment, una amb dues imatges.

En les que es poden datar constatem que els anys extrems varien entre 1959 i 1969, tot i que solament n'hem pogut datar 11. Les altres no tenen cap element que en permeti la datació, bé perquè són fotografies preparades per a ser impreses i no ens han arribat en format postal, bé perquè no porten cap numeració afegida al dipòsit legal. Com hem comentat anteriorment, a partir d'aquest any hi havia l'obligació de posar un número que se sumava a partir d'aquesta data.

Pel que fa a la temàtica, vint-i-una es corresponen a diverses vistes de Baix a Mar: la platja, els banyistes, les barques i els edificis de primera línia de mar; Set són del roquer, alguna d'aquestes, com les de l'espai conegut com a Roca Foradada, no serien possibles avui dia atès que es va enderrocar al construir el port l'any 1995.

En relació a la disposició, quasi totes són apaïssades, excepte dues de les del roquer d'Els Munts que són verticals, per tal de mostrar millor la seva alçada. Curiosament, només una mostra un establiment hotel·ler. En d'altres, en segon pla podem apreciar alguna de les terrasses dels bars i restaurants que hi havia a la platja.

En divuit d'elles surten homes i dones en situacions que podem dir habituals, imatges que podrien haver-se capturat en qualsevol moment. Però en tres es veu clarament la utilització de models, en dues una parella de dones i en l'altra un submarinista i un pescador que ens recorden aquelles composicions pictòriques que, sense allunyar-se de la realitat, reforcen la idea que l'entorn és un paisatge ideal per a unes bones vacances.

Nou d'aquestes estan signades per l'autor a l'anvers amb el nom de l'empresa Chinchilla. D'una banda, per tal de dificultar-ne les còpies sense autorització i, de l'altra, per remarcar una imatge d'autor que vol mostrar el seu art.

Dinou són en blanc i negre i cinc en color. És molt curiós que tres de les postals editades en color, no portin cap data conjuntament amb el dipòsit legal. Atès que era obligat, no hi trobem cap explicació plausible.

En quinze, al revers podem veure els diversos noms amb els quals els Chinchilla van comercialitzar les postals. Remarquem que en tres es pot apreciar el nom de l'empresa Chinchilla conjuntament amb Ediciones Arribas (edició conjunta) i una està impresa solament per aquesta editorial (els hi van comprar la fotografia per gestionar l'edició tot sols).

En dues d'elles hi trobem imprès a l'anvers la identificació del poble: Torredembarra. En altres dues: Recuerdo de Torredembarra.

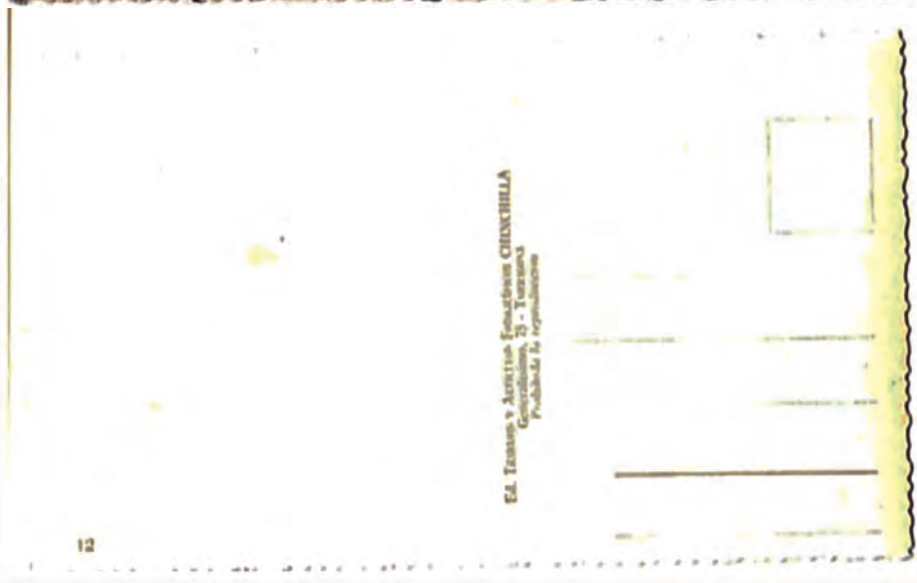
Atès que la seva adquisició anava dirigida tant al turisme nacional com estranger s'identifica la ubicació en diversos idiomes. En quinze d'elles trobem la descripció en castellà, francès i anglès (per aquest ordre). En quatre d'elles, a més a més d'aquest idiomes, s'incorpora en últim lloc l'alemany (és de suposar que un turisme incipient alemany començava a ser present).

Tot passejant per Baix a Mar, ens podem imaginar pare i fill, cercant l'enquadrament, muntant el tríode, mesurant la llum amb el fotòmetre, col·locant alguna model i, tot seguit, disparant la càmera. Capturant aquella imatge que ara us presentem.

BIBLIOGRAFIA.

- BRULL I ALABART, Josep Maria (2014): La targeta postal a Tarragona (1897-1996). Arola Editors. Tarragona.
- COMES I EZEQUIEL, Rafel; FERNÀNDEZ ALVÀREZ, Anna; SALUDES I CLOSA, Montse (2009). Terrassa; territori postal. Ajuntament de Terrassa, Arxiu Municipal.
- LOPEZ HURTADO, Mariana (2013): Tesi doctoral. La tarjeta postal como documento. Estudio de usuarios y propuesta de un modelo analítico. Aplicación a la colección de postales del Ateneo de Madrid.
- RIEGO, Bernardo (2011): España en la tarjeta postal: Un siglo de imágenes. Ed. Lunwerg.
- SUQUET, M Àngels, AULADELL, Marc i AULADELL, Josep (2011). Costa Brava, història en relleu. Editorial EFADOS.
- Varis (2015): Una història de Tarragona en imatges. Un segle en un clic, la saga Chinchilla. Arola Editors. Tarragona.

LES POSTALS.

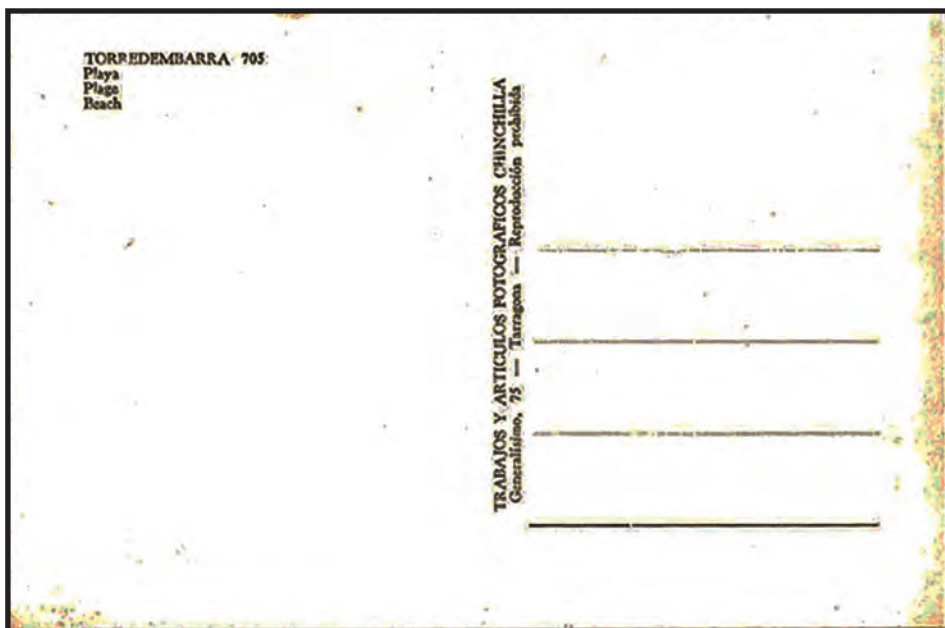
Sense data. Postal partida en quatre imatges:

- Barques i banyistes damunt la sorra a Baix a Mar (també la trobem impresa sola en una altra postal).
- Vista de la platja de la Paella. · L'Arc de Berà. És un Arc de triomf construït pels romans que es troba al terme municipal de Roda de Berà.
- La platja de la Paella. Al fons es veuen el Munts (també la trobem impresa sola en una altra postal).

Postal partida en cinc imatges. Solament ens ha arribat l'anvers.

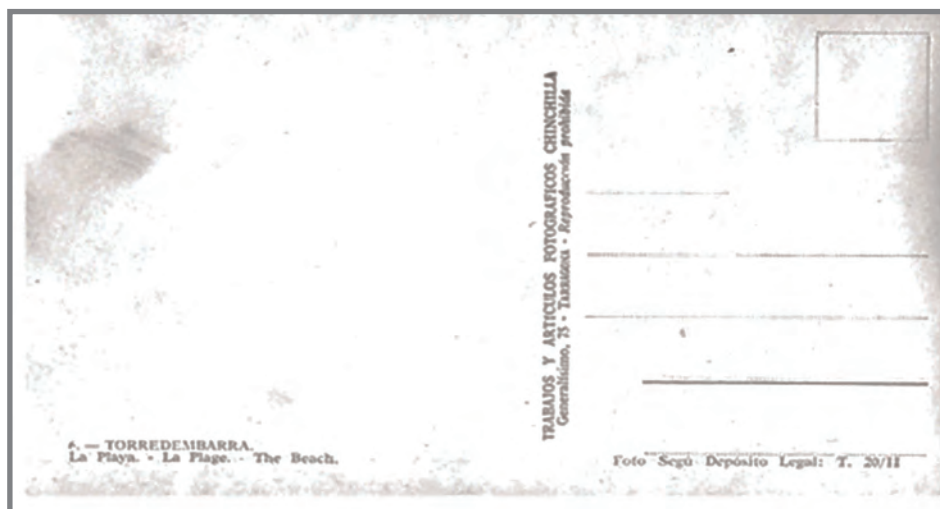
- *Vista del Baix a Mar amb els bots de llum damunt la sorra (els bots de llum eren petites barques sòlides de fusta amb coberta d'unes dimensions variables, la majoria d'uns 5,5 metres). Per anar al llum era necessari un equip format per una embarcació gran, coneguda com a cinta, i dos bots auxiliars.*
- *Entrada de l'hotel Augustus – Restaurant Lamoga. S'hi veuen les escales d'accés a la terrassa i al restaurant (aquest establiment jo no existeix avui dia)*
- *Vista del Roquer de Torredembarra. Part d'aquest espai natural es va demolar en construir-se el port de Torredembarra.*
- *Vista de la platja de Baix a Mar. Bots de llum, banyistes i al fons alguns edificis de Baix a Mar. Destaquem l'antiga església construïda l'any 1896 i enderrocada l'any 1974, el Salvavides, enderrocada l'any 1974, i el Pes. El Salvavides, construït l'any 1890 (seu de la Junta de Salvament de Naufragats de Torredembarra), era el nom amb que es coneixia l'edifici on es guardava un bot insubmergible que es treia el dies de temporal per a salvar la vida dels marines naufragats. El Pes, edifici construït l'any 1929 (seu de la confraria de pescadors), era on es celebrava la subhasta del peix.*
- *Arc de Berà.*

Sense data. Vista de la platja de Baix a Mar amb les barques varades damunt la sorra compartint espai amb els banyistes (alguns sota els tendals per tal de protegir-se del sol). Al fons, al marge esquerra, es veu el xalet de cal Bofill. El xalet Randelmar va ser construït pel doctor Bofill l'any 1922. Avui dia és de propietat municipal i seu de diverses institucions mediambientals.

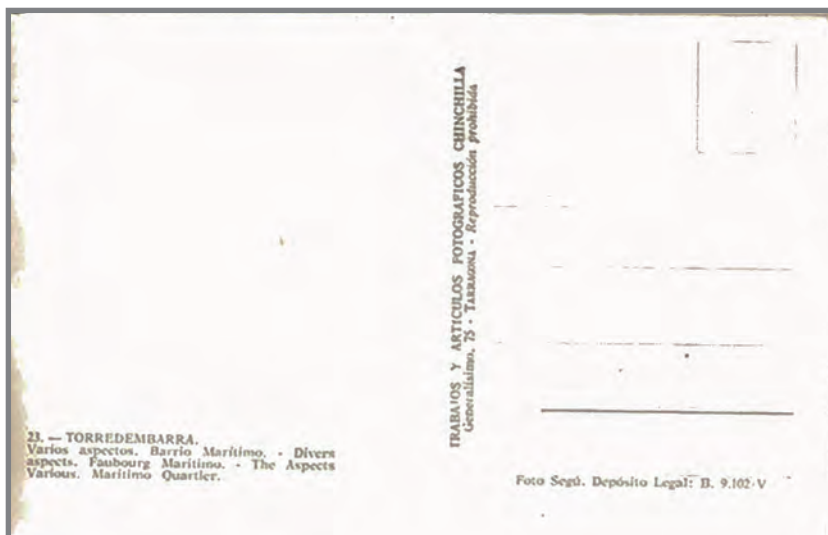

Sense data. Aquesta fotografia no està impresa en format postal. És una de les imatges que va utilitzar per a la composició de la primera postal.
Vista de la platja de Baix a Mar. Banyistes, barques varades damunt la sorra i, al fons, els Munts.

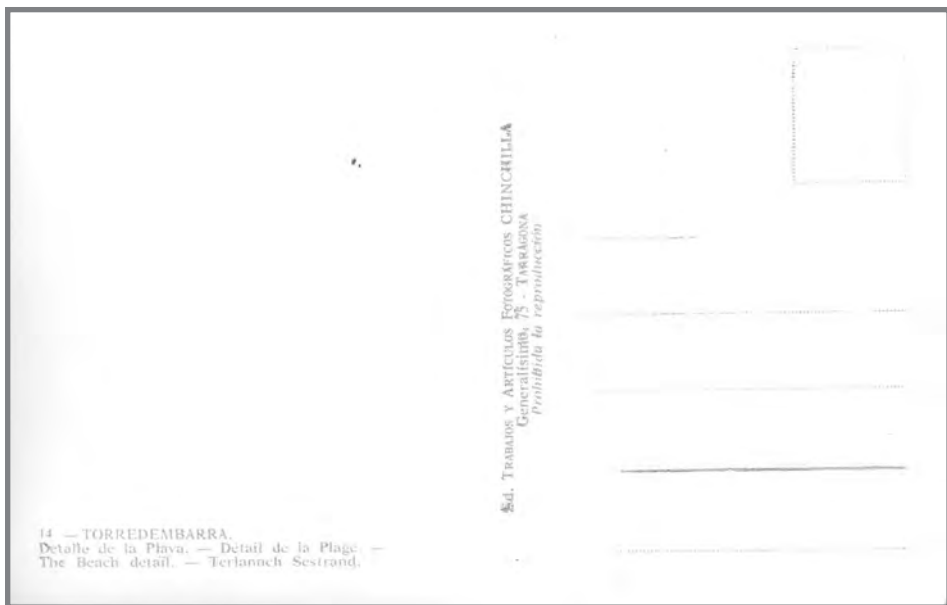
Postal de l'any 1959.

Vista de la platja de Baix a Mar amb les cintes varades a la sorra i banyistes conversant amb els pescadors. Al fons Els Munts.

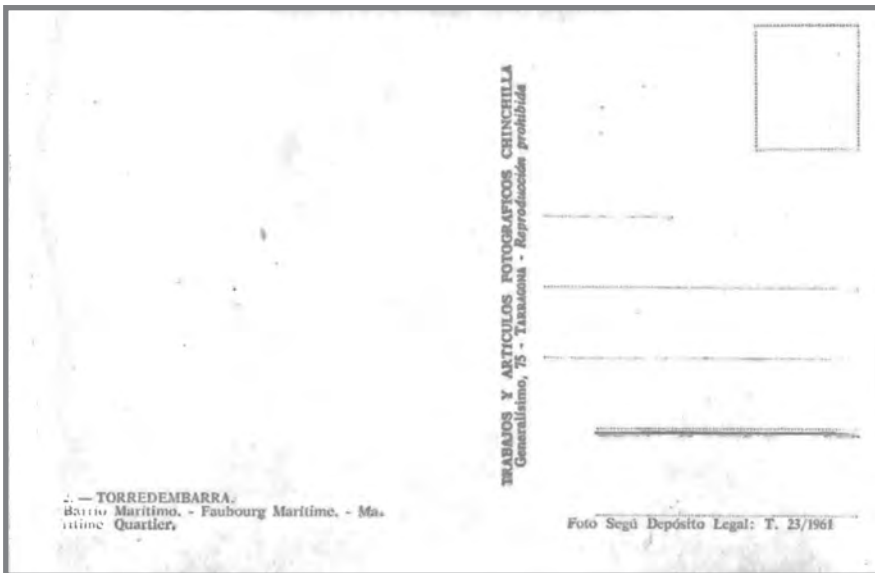
Sense data. Postal de l'any 1962, partida en quatre imatges:

- Vista de la platja amb la Casona del Carme al fons. Actualment seu de l'oficina de turisme.
- Bots varats damunt la sorra vora de l'aigua.
- Vista d'edificis de Baix a Mar. Destaquem la terrassa del restaurant Ambrós. L'aparició del fenomen turístic va generar una transformació dels establiments per tal d'oferir uns bons serveis.
- Vista de la platja de la Paella.

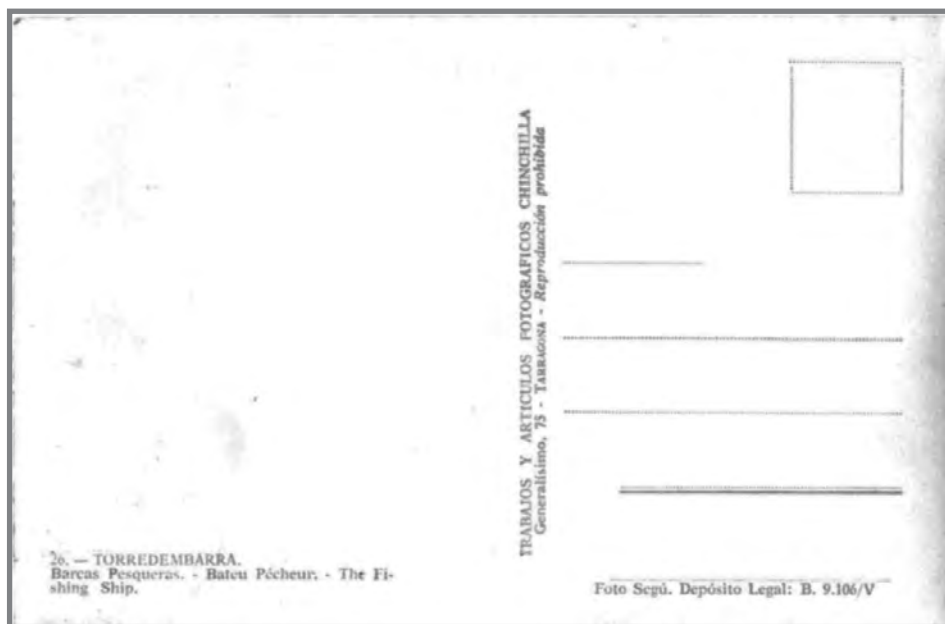
Postal sense data.

- *Vista de la platja de Baix a Mar amb les barques preparades per a sortir a pescar. Al fons el Munt.*
- *Destaquem que en aquesta fotografia hi ha uns quants pescadors i banyistes mirant a la càmera.*

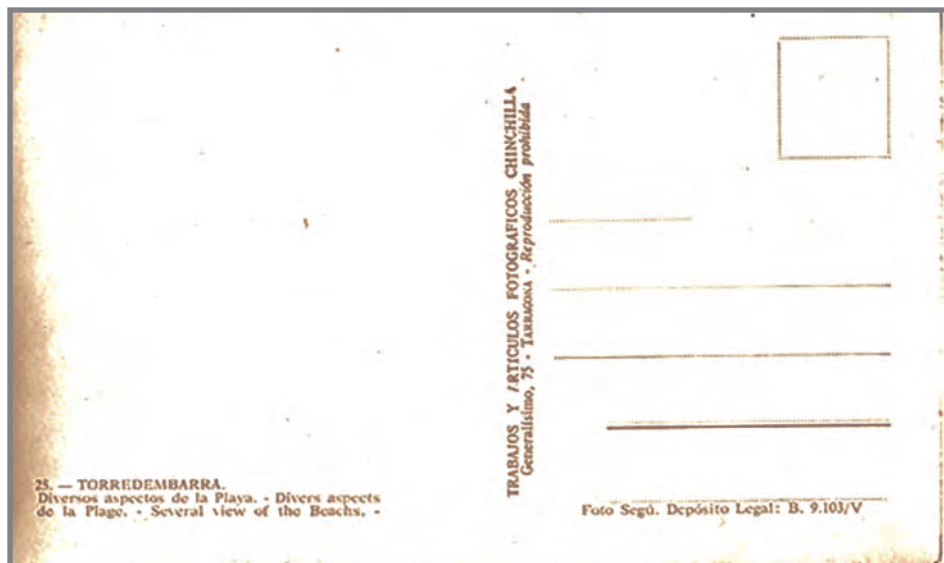
Postal de l'any 1961.

Fotografia artística on l'autor va enquadrar els bots de llum i al fons alguns edificis de Baix a Mar ((el Salvavides, l'església i el bar Xaloquell). Aquesta va ser un dels primers negocis de restauració. En aquesta imatge es pot apreciar l'edifici amb l'estructura dels habitatges dels pescadors: planta baixa i pis amb teulada de dues aigües i, entre les barques, la terrassa que tenia a la mateixa platja.

Postal de l'any 1962.

Vista de la platja de Baix a Mar. Postal artística on l'autor va enquadrar un bot de llum i un gussi (petita embarcació moguda a rem amb la proa sobresortint per damunt l'orla).

Postal de l'any 1962.

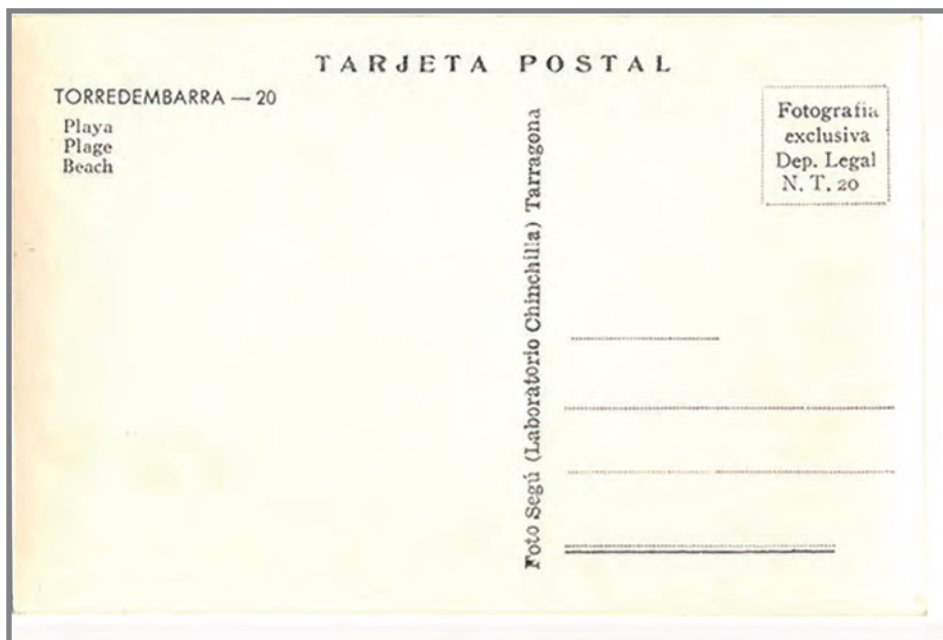
Vista de la platja de Baix a Mar. En primer terme nens jugant amb una estrella de mar i d'altres damunt la sorra. Els mateixos nens surten en una postal anterior. Al fons l'església, el Salvavides i el Pes.

Aquesta imatge no ens ha arribat en format postal. Vista de la platja de Baix a Mar de l'any 1962 (*la data l'extrèiem de la postal anterior atès que es correspon al mateix dia*). Quasi bé el mateix enquadrament que la postal anterior tot i que s'apropa més als edificis i els podem apreciar amb més definició (l'església, el Salvavides i el Pes).

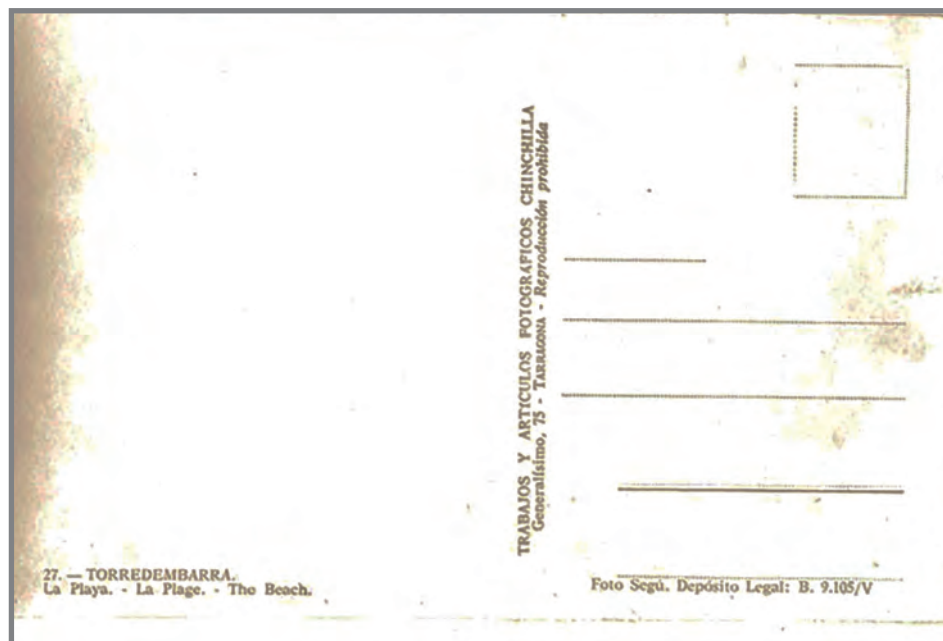

Sense data. Aquesta imatge, preparada per a imprimir-se, no la tenim en postal. Es correspon a una vista de la platja de la Paella on podem apreciar nombrosos banyistes i tendals preparats per a rebre els turistes

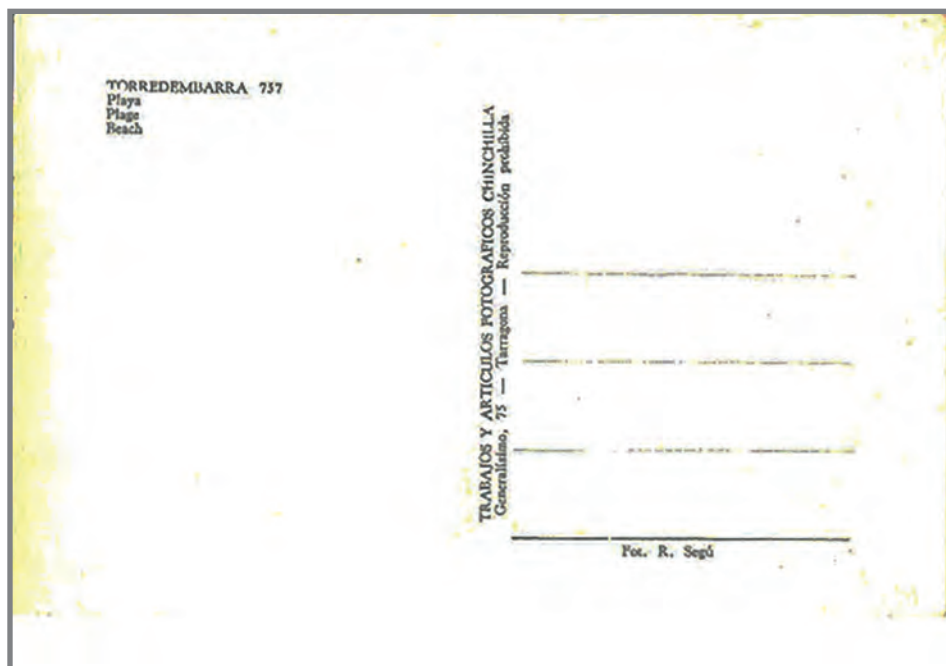

Sense data. Vista de la platja de Baix a Mar. Es repeteix la composició de nens jugant a la sorra compartint espai amb les barques. És molt habitual fotografiar infants jugant ja que transmeten una imatge de felicitat i alegria (un bon reclam turístic).

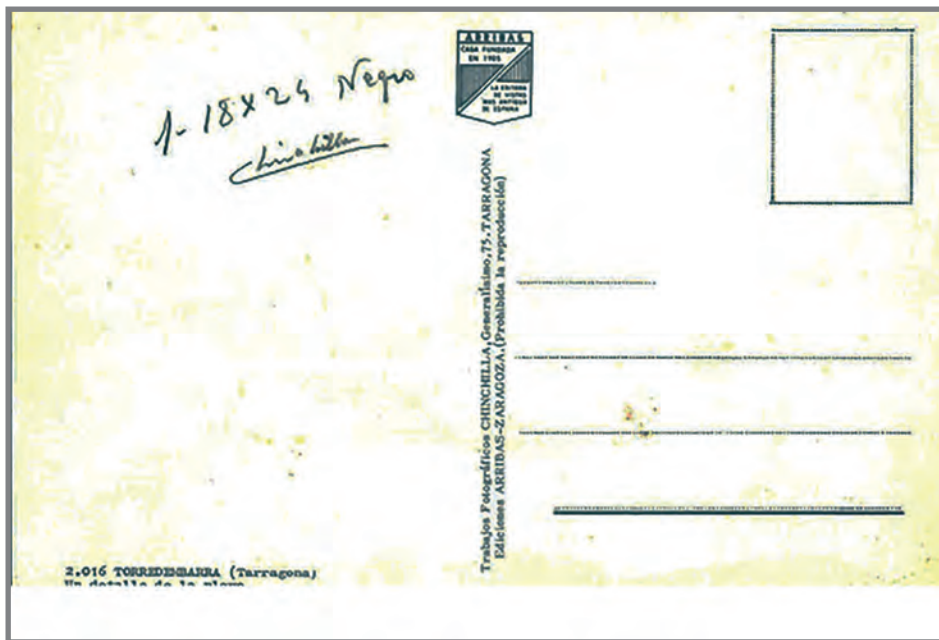
Destaquem que, a banda dels edificis i cal Bofill al fondo, podem veure les xarxes esteses assecant-se damunt la sorra.

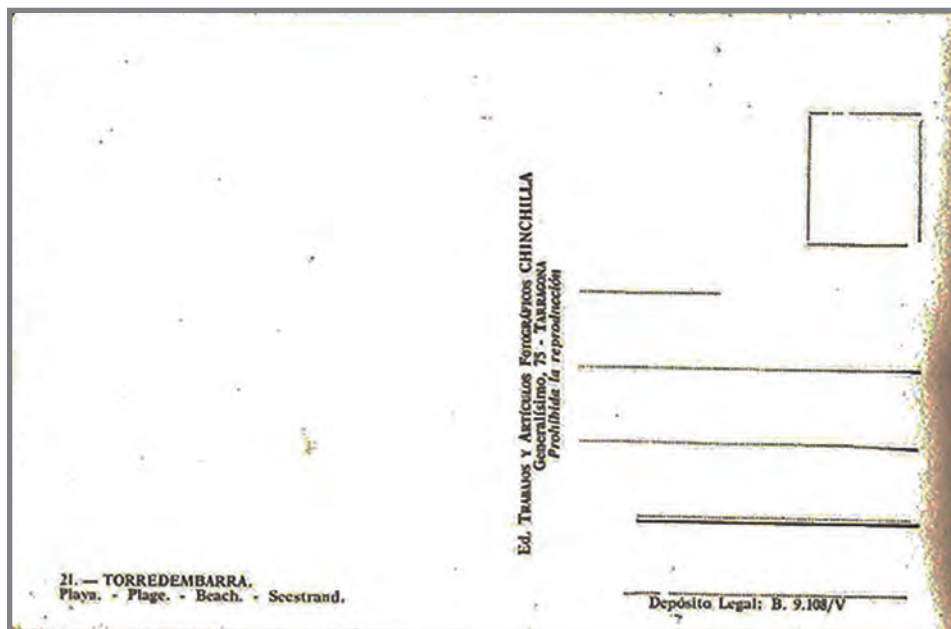
Postal de l'any 1962. Vista de la platja de la Paella amb banyistes i un infant amb el seu flotador preparat per anar a l'aigua.

Sense data. Vista de la platja de la Paella amb els Munts al fons.
Fotografia feta des del pinar de les casetes d'en Pons. Un del primers càmpings que hi va haver.
Destaquem el cotxe amb matrícula francesa i la model posant. Molt curiós l'avis que hi havia pintat a la paret advertint del perill de banyar-se a prop de les roques: BAÑISTAS PELIGRO.

Any 1969. La primera postal que tenim en color de la platja. Vista de la platja de Baix a Mar. Podem apreciar el canvi que s'ha produït en relació a les imatges anteriors: molts més banyistes, para-sols, barques esportives i, al fons, edificis d'apartaments que volen gratar el cel.

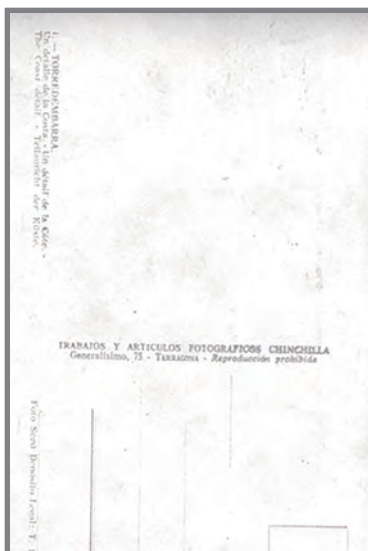

Postal de l'any 1962.

Vista de la platja de la Paella. En primer pla, destaquem dues turistes/models, utilitzades en altres fotografies, contemplant el mar.

Any 1962. Fotografia que no ens ha arribat impresa en postal. Vista dels Munts, amb la tanca del xalet dels Mercader. En primer pla poden veure les mateixes models que en la postal anterior. Es corresponen a dues imatges d'una sèrie de tres que es van prendre el mateix dia. Coneixem una altra fotografia que no ha arribat al fons Chinchilla però que va publicar-se al llibre: *Torredembarra*. Recull gràfic 1980-1975, pàgina 295 (*les mateixes models contemplant el mar amb una vista general de la platja de la Paella al fons*).

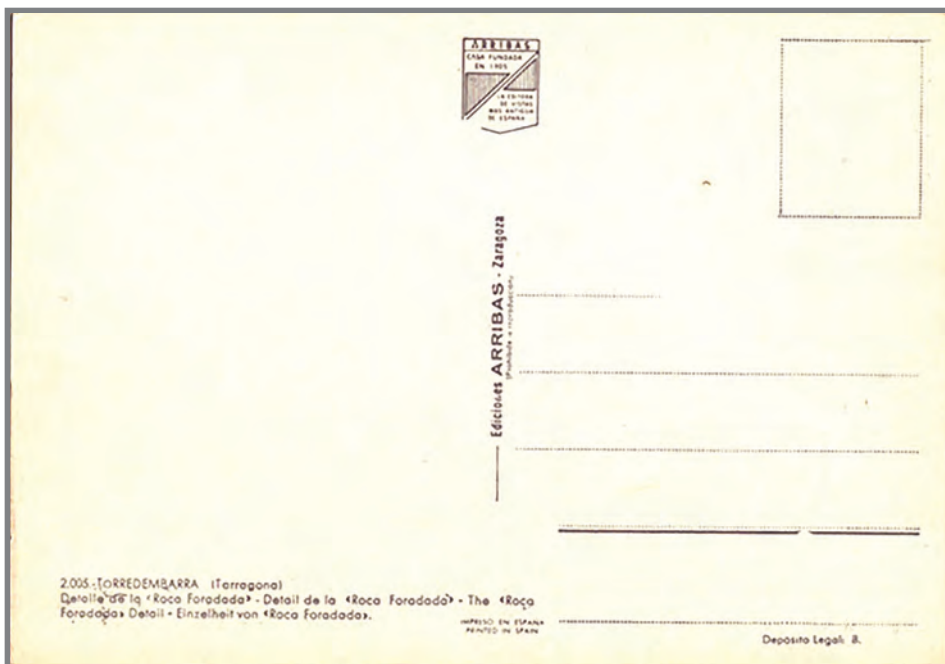
Any 1959. Vista dels Munts. El massís dels Munts que s'aboca la mar contrasta amb la planura de les platges. L'erosió del mar aquest espai ha donat formes molt curioses que ha propiciat donar nom a les diverses roques: *la Roca Foradada*, *les Roques Arriades*, *les Roques sota el Fortí*, *el Pet d'Ovella*, *el cap Gros*, *el Frarot*, *el Codolar*, *el Bufador*, *la Galera*, *la cova del Molà*, *el Rellotge*, *la Bramadora* i *el Canyonell*.

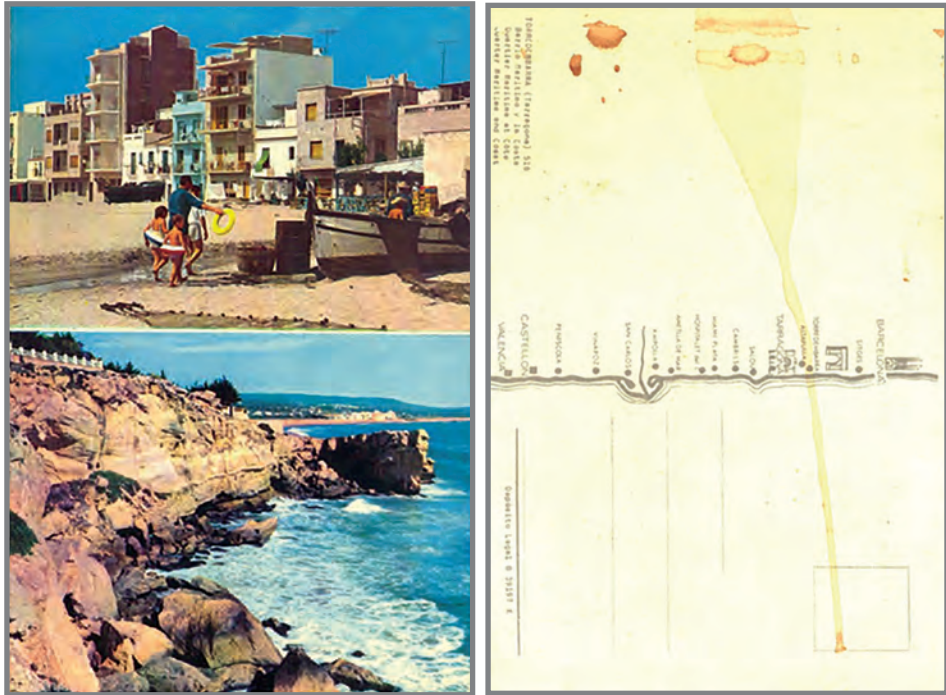
Any 1965. Vista dels Munts. Una de les primeres postals acolorides. Destaquem que l'autor, per a transmetre l'alçada, dispara l'objectiu en vertical, en contrast amb la majoria que son apaïssades. Al capdamunt s'hi distingeix un dels primers xalets que s'hi van construir.

Sense data. Aquesta fotografia no ens ha arribat en format postal. Vista dels Munts amb la platja de la Paella i Baix a Mar al fons. Es tracta d'una composició amb figurants per tal de transmetre la imatge d'un espai natural i d'un mar tranquil que permet la pesca submarina.

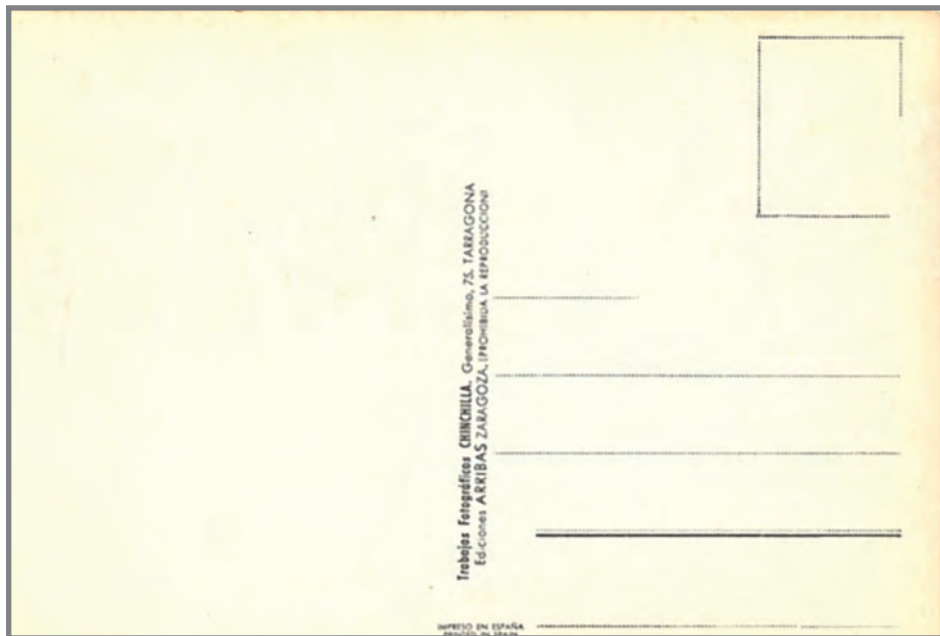
Sense data. Postal en color. Espai conegut com la Roca Foradada que es trobava al primer tram del roquer. Avui dia ja no existeix, es va enderrocar quan es va construir al port.

Postal en color de l'any 1967.

L'anvers, partit en dues imatges, ens mostra d'una banda, una vista de Baix a Mar: infants amb els flotadors, la barca varada damunt la sorra i les xarxes esteses. Al fons la primera línia d'edificacions del barri. Podem apreciar el contrast entre les cases típiques de pescadors, planta baixa, amb les noves edificacions de quatre o més pisos (model apartaments), que s'edificaren i canviaren la fesomia del barri. De l'altra, vista dels Munts, Baix a Mar al fons i damunt del roquer la tanca del xalet Mercadé.

Al revers, destaquem que és l'única postal que incorpora el mapa de la costa amb les poblacions turístiques que van des de Barcelona a València. És curiós remarcar que des de Sitges fins a Torredembarra no surt cap altra població; com Calafell, Cunit, Roda de Berà, etc. Poblacions que amb l'esdevenir del temps passarien a ocupar un lloc molt important pel turisme.

Sense data. Postal en color.

És tracta d'una composició lliure dels editors que volien mostrar/vendre diversos espais de Torredembarra: *els Munts, la platja de Baix a Mar, la Roca Foradada i, com a fons, una regata de balandres.*